

Kadınlar Cuma namazı kılabilir mi?

Ordu'dan okuyucumuz: "1- Kadınlar için Cuma namazının hükmü nedir? Bir kitapta sünnet olduğu yazıyor. Eğer sünnet ise, Cuma namazını kılmadığında kadın mes'ûl olur mu? 2- Erkekler Cuma namazından çıkmadan önce, bir kadın kendi evinde o günün öğle namazını kılamaz deniyor; bu doğru mudur?"

Önce, hemen belirtelim: Kadınlar Cuma namazı kılabilirler. Fakat geçenlerde basına yansıdığı şekliyle ulu orta değil; bunun bir adabı var, usulü var, erkânı var. Adap ve usûl çiğnenerek değil. Dinin nezaketi incitilmeden, baş göz üstüne.

İslâm fıkhi, emir olmayan bir hususu hiçbir zaman "yükümlülük" gibi göstermemiş; fakat, aksine bir delil olmadığı takdirde, edâsını ve îfâsını insanların tercihine bırakmıştır. Emir olan hususları ise insanların tercihine bırakmamış, yükümlülük ve fazîletteki öncelik derecelerini tafsilâtıyla beyan etmiştir.

Dört mezhebe göre kadınlara Cuma namazı farz değildir. Ancak kılarlarsa sahih olur ve o günkü öğle namazı üzerlerinden düşer. Yani Cuma namazı kılan bir kadının, tıpkı Cuma namazı kılan bir erkekte olduğu gibi, o günün öğle namazını kılma farzıyeti üzerinden kalkmış olur. Bu şu demektir: Kadınlara Cuma namazı farz olmamakla beraber, eğer kılarlarsa namazları farz namaz derecesinde sahihtir. Bu namaz, diğer bir fariza olan o günün öğle namazını, artık farziyetten düşürür.

Böyle olunca; kadınların Cuma namazı kılmalarına "sünnettir" diyemeyiz. Bir ibadet hüküm olarak ya farzdır, ya sünnettir. Hem farz, hem sünnet diyemezsiniz! Eğer kadınların Cuma namazı kılmalarını nafîle mesabesinde "sünnet" kabul edecek olursak, bu sünnet namaz, vaktin farzı olan öğle namazı kılma yükümlülüğünü niçin düşürsün? Çünkü hiçbir sünnet ibadet, bir farz ibadeti farziyetten düşürmez.

Bir başka husus da şudur: Kadınların Cuma namazı kılmalarını sünnet saydığımız takdirde,—her ne kadar sünnet de olsa—kadınları bir yükümlülüğün altına sokmuş oluruz. Çünkü bu sünneti yaşamak isteyen takva sahibi hanımlar hiç şüphesiz kendilerini bu yükümlülüğün içinde bulacaklardır. Sünnet olarak eda ettikleri için

de, ayrıca öğle namazı kılmak gibi ikinci bir yükümlülük getireceksiniz. Ve buna da farz diyeceksiniz. Bu ise dînin “kolaylık ve rahmet” üslubuna uygun düşmez.

Konu ile ilgili verilebilecek en güzel hükmü dört fıkıh mezhebi “ittifakla” vermişlerdir. Şöyle ki: Kadınlar Cuma namazını kılarlarsa, öğle namazını farziyetten düşüren bir “farz ibadeti” eda etmiş olurlar. Namazları “farz” olarak sahihtir. Kılmazlarsa, kendilerine Cuma namazı zaten farz değildir; bu durumda hiçbir mesuliyetleri yoktur; sadece o günün öğle namazını kılmakla yükümlüdürler.

Böylece fıkıh mezhepleri kadınlara yeni bir mesuliyet yüklememişlerdir. Çünkü sünnette de yükümlülük getirici bir delil yoktur. Hiç şüphesiz sünnette kadınların Cuma namazını kılamayacaklarına dair de bir delil yoktur. Bu açıdan mezheplerin yaptıkları, kadınların Cuma namazı kılabilmelerine kapıyı aralık bırakmaktan ibaret olmuştur. Ama yükümlülük getirmemişlerdir; çünkü aslını sünnetten almayan bir yükümlülük dînin özü ile de, üslûbu ile de bağdaşmaz.

Fıkıh mezhepleri konuyu genel ahlâk açısından da değerlendirmişler; kadınların Cuma namazı kılmalarını fitneye sebep olmayacak biçimde camiin ve cemaatin hazırlanması ve organize edilmesi şartına bağlamışlardır. Çünkü namazda kalp huzuru, ihlâs, huşu ve Allah korkusunu muhafaza ve takviye etmek esastır. Bu konuda dört mezhep ittifak halindedir.

İkinci sorunuza gelince; erkeklerin Cuma namazından çıkmadan, kadınların evlerinde Cuma namazı kılamayacakları söylentisi, biraz fazlaca abartılmış bir fazilet hükmü arayışından başka bir şey değildir.

Esası şudur: Mazeretine binaen Cuma namazı kılmayanların (kadın olmak, seferî olmak, yaşlılık, hastalık, hasta bakıcılık... vs. gibi mazeretler), öğle namazını ne zaman—ezan okunduktan hemen sonra mı, yoksa Cuma namazı kılındıktan sonra mı—kılmalarının “daha faziletli” olduğu hususu da mezheplerin gündemine taşınmış ve tartışılmıştır. Malikî, Şafiî ve Hanbelî mezheplerine göre, Cuma namazı kılacağına ümidi olmayan mazeret sahiplerinin Cuma ezanı okunduktan hemen sonra öğle namazlarını kılmalarında hiçbir sakınca yoktur; hatta menduptur.

Hanefî mezhebi ise burada farklı bir içtihatla bulunarak, Cuma namazı için mazereti olanların o günün öğle namazını, Cuma namazı kılındıktan sonra kılmalarının “sünnet” olduğuna hükmetmiştir. Hanefî mezhebinin bu hükmüne göre, mazeret sahibi kimseler, en olumsuz şartlarda bile, Cuma namazını kılabilecek bir imkân bulabilme ihtimalini hiçbir zaman göz ardı etmemelidirler. Bu hükmüyle Hanefî mezhebinin aslında kadınları Cuma namazı kılmaya teşvik etmekten yana olduğu da

söylenbilir. Yoksa öğle namazını Cuma namazından önce kılmanın, kadınlara özgü herhangi bir sakıncalı tarafı yoktur.

Sonuç olarak: Cuma ezanı okunduğunda, camiye gidip Cuma namazını kılmayı düşünmeyen her kadının, evinde öğle namazını hemen kılması sahihtir. Allah kabul etsin.